

18. Odpoveď ministra spravodlivosti Slovenskej republiky G. Gála na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Klusa podanú 6. decembra 2018 vo veci pripravenosti a opatrení v prípade BREXIT-u

**MINISTERSTVO
SPRAVODLIVOSTI
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Gábor Gál
minister spravodlivosti
Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PRÁVNÍKEJ NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 31 -12- 2018		
Číslo spisu: <i>PREDS-633/2018</i>		
Listy: <i>11-</i>	Prílohy: <i>2/19</i>	
RZ	ZH	LU

v Bratislave, 20. decembra 2018

Re: Odpoveď na interpeláciu vo veci opatrení v prípade Brexitu s dohodou a bez dohody

Vážený pán poslanec,

v nadväznosti na Vašu interpeláciu zo dňa 6. decembra 2018 vo veci opatrení v prípade Brexitu s dohodou a bez dohody, v ktorej sa pýtate na očakávaný dopad v rámci problematiky politiky rezortu spravodlivosti v prípade, že Spojené kráľovstvo vystúpi z Európskej únie: 1) bez dohody a 2) s dohodou o vystúpení a tiež na prípravu a kroky, ktoré rezort spravodlivosti plánuje podniknúť v prípade oboch scenárov, si Vám dovoľujem poskytnúť nasledovnú odpoveď:

Ministerstvo spravodlivosti SR (ďalej len „ministerstvo“) pozorne sleduje vývoj vo veci plánovaného vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Brexit“) od uskutočnenia referenda o vystúpení z EÚ v júni 2016.

Ministerstvo pripravilo základnú **informáciu pre občanov a podnikateľov (príloha)**, ktorá sa bude zverejňovať na webstránke ministerstva a na webstránke Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR k dopadom Brexitu v oblastiach v pôsobnosti rezortu spravodlivosti. Uvedená informácia sa snaží adresovať oba scenáre Brexitu a na základe zmien vývoja bude postupne dopĺňaná a aktualizovaná. Budúce otázky občanov a podnikateľov budú adresované v sekcii „často kladené otázky“.

Ministerstvo ďalej zostavilo prehľad právnych nástrojov v oblasti spravodlivosti, ktorými je Spojené kráľovstvo momentálne viazané a ktorými bude viazané po vystúpení z EÚ bez dohody. Uvedený prehľad bude súčasťou špecifickej **informácie pre sudcov a prokurátorov**, ktorá bude detailnejšie adresovať praktické dôsledky Brexitu pre justičnú spoluprácu a postupy justičných orgánov.

Vo veci pripravenosti na Brexit je ministerstvo v kontakte aj so Stálym zastúpením SR pri EÚ v Bruseli, ktorého zástupcovia sa zúčastňujú na seminároch k pripravenosti na Brexit v rámci pracovnej skupiny k článku 50. V spolupráci so zástupcami európskych inštitúcií a iných členských štátov sa snažíme dohadovať spoločný postup a adresovať prierezové otázky súvisiace s Brexitom.

Na február 2019 ministerstvo naplánovalo realizáciu úvodných školení pre sudcov ohľadom zmien, ktoré vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ prinesie.

S úctou

Gábor Gál
minister spravodlivosti SR

Príloha: Informácia pre občanov a podnikateľov

Vážený pán
doc. PhDr. Martin Klus, PhD., MBA
poslanec Národnej rady SR
podpredseda Výboru NR SR
pre európske záležitosti
Národná rada SR

BREXIT WEB - vstupy MS SR

A. Informácie pre občanov

❖ Životné situácie (rodinné právo, dedenie)

Uzavretie manželstva

Úprava uzavretia manželstva nie je harmonizovaná v žiadnych spoločných európskych normách medzinárodného práva súkromného. Pre občanov sa režim uzatvárania manželstva nemení.

Postup pri predkladaní dokladov určuje Ministerstvo vnútra SR a nelíši sa, ak sa jedná o občana Spojeného kráľovstva alebo iného štátneho občana, ani, či bol sobáš uzavretý pred koncom prechodného obdobia (pred 31.12.2020) alebo po ňom.

Viac informácií o uzatváraní sobášov v EÚ nájdete napríklad na stránke [YourEurope](#). Všeobecné informácie o dokladoch, ktoré je potrebné predložiť snúbencami pre sobáš s cudzincom na území SR nájdete napríklad na stránke [Migračného informačného centra](#).

Rozvod

Právo EÚ v oblasti rozvodu je regulované ustanoveniami [nariadenia \(ES\) č. 2201/2003](#) (nariadenie Brusel 2a). V zmysle Dohody o vystúpení sa bude toto nariadenie uplatňovať aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30.3.2019) v súvislosti so súdnymi konaniami začatými pred skončením prechodného obdobia (t.j. súdne konania začaté do 31.12.2020).

V zmysle nariadenia si manželia môžu vybrať súd, na ktorý podajú návrh na rozvod. Súd si môžu vybrať podľa rôznych kritérií súvisiacich s tým, kde spolu manželia žijú/žili, kde žije jeden z nich prípadne prepojených na štátne občianstvo. Všetky možnosti sú alternatívne, to znamená, že manželia si môžu vybrať ktorúkoľvek možnosť. Rozsudok o rozvode bude automaticky uznaný aj v Spojenom kráľovstve aj v SR. Detailnejšie informácie je možné nájsť napr. na stránke [YourEurope](#).

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť, zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie. Oblasť rozvodov bude nahradená Dohovorom o uznávaní rozvodov a o zrušení manželského spolužitia (Haag, 1970, [vyhl. č. 131/1976 Zb.](#))

Majetkové režimy manželov

Majetkové režimy manželov (otázky správy majetku manželov alebo vyporiadanie (bezpodielového) spoluvlastníctva manželov) sú upravené v [nariadení \(EÚ\) č. 2016/1103](#) (nariadenie o majetkových režimoch manželov). Toto nariadenie však bolo prijaté vo forme posilnenej spolupráce a Spojené kráľovstvo a Slovenská republika na ňom neparticipujú. To znamená, že sa bude aj naďalej postupovať v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa tejto oblasti.

V podmienkach Slovenskej republiky to znamená postupovať v zmysle zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom. Právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko, ak má majetok na

území Slovenskej republiky. Na konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov je vecne a miestne príslušným okresný súd, v ktorého obvode má žalovaný trvalý pobyt. Ak by sa však majetok patriaci do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nachádzal v inom štáte, musel by slovenský súd konanie zastaviť pre nedostatok svojej právomoci.

Úprava rodičovských práv a povinností

Právo EÚ v oblasti rodičovských práv a povinností je regulované ustanoveniami nariadenia (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel 2a). V oblasti úpravy rodičovských práv a povinností má nariadenie veľmi širokú pôsobnosť. Vztahuje sa na tradičné formy rodičovských povinností vo vzťahu rodiča a dieťaťa a to napr. právo styku, určenie pobytu dieťaťa, opatrovníctva, ochrany majetku dieťaťa, schválenie dohody o vyporiadaní dedičstva, vycestovanie dieťaťa alebo umiestnenie dieťaťa do ústavnej alebo pestúnskej starostlivosti. Súčasne poskytuje pravidlá právomoci súdov a uznávania a výkonu rozhodnutí na území členských štátov. Všeobecne platí, že súdy pri rozhodovaní vychádzajú z obvyklého pobytu dieťaťa v čase podania návrhu.

Návrh na úpravu rodičovských práv podáva rodič na príslušný okresný súd v mieste bydliska dieťaťa. Konanie je na území Slovenskej republiky oslobodené od súdnych poplatkov. Viac informácií nájdete napríklad na stránke YourEurope.

V zmysle Dohody o vystúpení sa bude podľa uvedeného nariadenia postupovať aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30.3.2019) v súvislosti so súdnymi konaniami začatými pred skončením prechodného obdobia (t.j. súdne konania začaté do 31.12.2020).

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť, zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie. Oblasť rodičovských práv a povinností sa bude spravovať Dohovorom o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa (Haag, 1966, ozn. č. 344/2002 Zb.). Oblasť medzinárodných únosov bude nahradená Dohovorom o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Haag, 1980, ozn. č. 119/2001 Z.z. v znení redakčného oznámenia o oprave chyby v čiastke 189/2001 str. 4924).

Dedenie

Spojené kráľovstvo sa nezúčastňuje na nariadení (EÚ) č. 650/2012 (nariadenie o dedičských veciach). To znamená, že vystúpením z EÚ sa vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu situácia v oblasti dedenia nezmení.

O dedičstve po slovenskom štátnom príslušníkovi bude, tak ako doteraz, rozhodovať slovenský súd (aj keď v čase smrti žil v Spojenom kráľovstve), teda notár poverený súdom ako komisár. Ak sa však jedná o majetok, ktorý sa nachádza na území Spojeného kráľovstva, bude o ňom rozhodovať súd Spojeného kráľovstva. V Spojenom kráľovstve sa ustanoví v dedičstve správca, ktorý predovšetkým uhradí dedičskú daň a iné dane a zvyšok je potom predmetom dedičstva.

O dedičstve nachádzajúcom sa na území Slovenskej republiky, po štátnom príslušníkovi Spojeného kráľovstva, ktorý v čase smrti žil na území Slovenskej republiky rozhodujú slovenské súdy/notári len

- a) ak štát, ktorého je poručiteľ príslušníkom, ani nevydáva dedičstvo slovenských občanov slovenským súdom, ani nepriznáva ich rozhodnutiam právne následky, alebo ak cudzí štát odmietne zaoberať sa dedičstvom alebo ak sa nevyjadrí, alebo
- b) ak tu mal poručiteľ bydlisko a ak žiada o to dedič, ktorý sa tu zdržuje,
- c) tiež vždy, ak ide o nehnuteľnosti ležiace na území Slovenskej republiky.

Bližšie informácie o dedení (nie len v Spojenom kráľovstve) je možné nájsť na stránke [Európskeho portálu elektronickej justície](#). Pomoc v základných otázkach vie poskytnúť aj veľvyslanectvo.

❖ Osobný bankrot

Osobný bankrot sa bude aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ riadiť na Slovensku naďalej slovenským právom a v Spojenom kráľovstve zasa právom Spojeného kráľovstva. Zmení sa však dosah slovenského konania na majetok a dlhy dlžníka v Spojenom kráľovstve a naopak. Uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí v tejto oblasti totiž momentálne reguluje [nariadenie \(EÚ\) č. 2015/848](#) (nariadenie o insolvenčnom konaní).

Právomoc súdu (ktorý súd má vo veci konať?)

Do 31.12.2020 sa právomoc súdu bude určovať podľa nariadenia EÚ, teda podľa tzv. centra hlavných záujmov dlžníka, ktoré bude vo väčšine prípadov totožné s miestom obvyklého pobytu.

Dohoda so Spojeným kráľovstvom viaže aplikáciu nariadenia na otvorenie hlavného konania do 31.12.2020. Po 31.12.2020 sa budú tieto domnienky uplatňovať v Slovenskej republike i naďalej, v Spojenom kráľovstve sa však právomoc bude určovať podľa britského vnútroštátneho práva. V dohľadnej dobe sa však neočakáva zmena existujúcej právnej úpravy Spojeného kráľovstva. Rovnako sa posúdi právomoc pre žaloby, ktoré priamo vyplývajú z insolvenčného konania a úzko s ním súvisia.

Uznanie súdnych rozhodnutí

Problematiku osobného bankrotu neupravuje žiadna zmluva medzi Spojeným kráľovstvom a SR. Slovenské rozhodnutie sa v Spojenom kráľovstve uzná, ak sa hlavné konanie začalo na Slovensku do 31.12.2020. Dôležitý je dátum začatia slovenského konania a nie dátum žiadosti o uznanie. Uvedené platí aj pre uznanie rozhodnutí Spojeného kráľovstva v SR.

Neskoršie slovenské rozhodnutia sa budú uznávať podľa vnútroštátneho práva v Spojenom kráľovstve. Neskoršie rozhodnutia Spojeného kráľovstva sa v SR budú spravovať podľa slovenského vnútroštátneho práva, ktoré na uznanie insolvenčných rozhodnutí vyžaduje vzájomnosť ([§ 173 zákona o konkurze a reštrukturalizácii](#)).

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť, zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

❖ Overovanie verejných listín

Verejné listiny, vydané slovenskými orgánmi vyžadujú na použitie v Spojenom kráľovstve osvedčenie formou apostilu.

Od 16. 2. 2019 do 29. 3. 2019 sa bude uplatňovať [nariadenie \(EÚ\) č. 2016/1191](#) (nariadenie o overovaní verejných listín). V tomto období nebude potrebné zo strany občana žiadať o overenie formou apostilu na tieto druhy verejných listín: osobný stav, narodenie, meno, manželstvo, registrované partnerstvo, rodičovstvo, adopcia, úmrtie a neexistencia záznamu v registri trestov. Občan, ktorý požiada o vydanie verejnej listiny môže požiadať aj o viacjazyčný štandardný formulár, ktorý nahrádza preklad verejnej listiny.

Po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30. 3. 2019) sa režim overovania bude riadiť haagskym Dohovorom o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín. Pre občana SK to bude znamenať, že na verejnú listinu, ktorú chce použiť v Spojenom kráľovstve bude potrebovať overenie apostilom. Detailnejšie praktické informácie sú k dispozícii napríklad na stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť, zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie. Overovanie verejných listín sa bude riadiť vyššie uvedeným haagskym Dohovorom.

❖ Prístup k spravodlivosti v občianskych a obchodných veciach

Právomoc súdu, voľba súdu (ktorý súd má vo veci konať?)

Členské štáty EÚ postupne zjednotili svoje vnútroštátne právne normy upravujúce právomoc súdov v cezhraničných sporoch. Za týmto účelom prijala EÚ viacero nariadení, ktoré obsahujú pravidlá na určenie právomoci súdov niektorého členského štátu rozhodnúť určitý civilný spor. Spadajú sem takmer všetky civilné spory, v ktorom sa jedna zo strán sporu, predmet sporu alebo iná významné skutočnosť nachádza v inom členskom štáte EÚ.

Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ upravuje otázky ďalšej platnosti aj nariadení, ktoré upravujú právomoc súdov v občianskych, obchodných a rodinných veciach:

- i. Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)
- ii. Nariadenie (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel 2a)
- iii. Nariadenie (ES) č. 4/2009 (nariadenie o výživnom).

Na súdne konania začaté pred skončením prechodného obdobia (konania začaté do 31.12.2020), sa bude naďalej uplatňovať doterajšia právna úprava. V prípade, ak budú občania SR chcieť vzniesť žalobu na britských súdoch, právomoc súdov Spojeného kráľovstva sa tak určí do 31.12.2020 podľa príslušných nariadení EÚ a od 1.1.2021 už podľa vnútroštátnych právnych predpisov Spojeného kráľovstva upravujúcich túto oblasť, resp. medzinárodných dohovorov, ktorými bude Spojené kráľovstvo viazané.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť, zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Možnosť žalovať osoby žijúce v Spojenom kráľovstve (či už britských občanov alebo občanov iných členských alebo tretích štátov) na slovenských súdoch sa po skončení prechodného obdobia konania bude spravovať nariadeniami EÚ, v rozsahu v ktorom možno založiť právomoc voči osobám žijúcim v tretích štátoch podľa týchto nariadení. Bližšie informácie vrátane praktických pomôcok pre určenie príslušného súdu je možné nájsť napr. na stránke Európskeho justičného atlasu. V ostatných prípadoch si slovenský súd voči osobe žijúcej v Spojenom kráľovstve môže založiť len na základe slovenského práva (zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom).

Uvedené je potrebné mať na zreteli aj pri existujúcich **dohodách o voľbe súdu** podľa nariadení EÚ. Účinky takýchto dohôd v prospech súdov SR nebudú Dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ dotknuté. Naopak zaručiť platnosť dohody zmluvných strán o voľbe súdov Spojeného kráľovstva možno zaručiť len do konca prechodného obdobia, tzn. na ich základe začať konanie na britských súdoch len do 31.12.2020. Po tomto období sa akceptácia dohôd britským súdom bude posudzovať

podľa vnútroštátnych noriem súdov Spojeného kráľovstva, čo môže mať za dôsledok, že dohoda nemusí byť posúdená ako platná či ako výlučná. Zo signálov súdov Spojeného kráľovstva možno však predpokladať, že Spojené kráľovstvo bude v tom čase už zmluvnou stranou haagskeho Dohovoru o voľbe súdu. Na dohody o voľbe súdu, na ktoré sa dohovor vzťahuje, sa potom bude uplatňovať tento dohovor.

Platobný rozkaz a spory s nízkou hodnotou

Právo EÚ vytvorilo dva osobitné procesné mechanizmy pre jednoduchšie vymáhanie pohľadávok v cezhraničných sporoch:

- i) Európske konanie o platobnom rozkaze a
- ii) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu.

Oba procesné mechanizmy neupravujú len jednoduchší a rýchlejší spôsob získania exekučného titulu (právoplatného rozsudku), ale aj jeho uznanie a výkon v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ.

Súdy SR budú aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30.3.2019) naďalej viazané týmito nariadeniami. Obyvatelia Spojeného kráľovstva budú mať naďalej a bez časového obmedzenia prístup k súdom SR a budú môcť využívať uvedené dva rýchle spôsoby súdneho vymáhania cezhraničných pohľadávok v rámci EÚ, avšak vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu bude možné využívať tieto nástroje iba v limitovanom rozsahu.

Podľa Dohody o vystúpení budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať len také slovenské súdne rozhodnutia, konania ku ktorým začali do 31.12.2020. To isté platí pre uznanie a výkon súdnych rozhodnutí Spojeného kráľovstva v SR. Rozhodujúcim okamihom pre uznanie a výkon nebude dátum, kedy občan o uznanie a výkon požiada, ale kedy bolo začaté súdne konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, o uznanie a výkon ktorého žiada.

Obyvatelia SR a ostatných členských štátoch EÚ budú podľa Dohody o vystúpení oprávnení iniciovať oba procesné mechanizmy na súdoch Spojeného kráľovstva len do konca prechodného obdobia (31.12.2020). Rozhodujúcim okamihom bude dátum začatia konania na súde v Spojenom kráľovstve, tzn. tento súd bude povinný pokračovať v konaní, ak bol návrh podaný do 31.12.2020 a konanie ešte neskončilo.

Ak Dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. „tvrdý brexit“), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Uznanie súdneho rozhodnutia

Zásada voľného pohybu súdnych rozhodnutí v EÚ je jednou z dôležitých garancií efektívneho fungovania vnútorného trhu, vymáhateľnosti práva a prístupu k spravodlivosti. V EÚ sa postupne vytvoril unikátny systém voľného pohybu súdnych rozhodnutí, ktorého podmienkou je ich vzájomné uznanie členskými štátmi naprieč EÚ. Podrobnosti o vzájomnom uznávaní súdnych rozhodnutí v občianskych, obchodných a rodinných veciach upravujú viaceré nariadenia EÚ, najmä:

- i. Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)
- ii. Nariadenie (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel 2a)
- iii. Nariadenie (ES) č. 4/2009 (nariadenie o výživnom).

V zásade platí, že súdy Spojeného kráľovstva budú podľa príslušných platných nariadení EÚ uznávať len také slovenské súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané v konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť

vydané aj po tomto dátume). Súdne rozhodnutia vydané v SR, ktoré boli vydané v konaniach začatých od 31.12.2020, budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať podľa medzinárodných zmlúv, alebo dohovorov v špecifických oblastiach, ktorých zmluvnou stranou je alebo sa dovedy stane Spojené kráľovstvo, resp. podľa vnútroštátnych zákonov platných v Spojenom kráľovstve.

Súdy SR budú naďalej uznávať podľa nariadení EÚ súdne rozhodnutia zo Spojeného kráľovstva v tom prípade, ak konania, v ktorých boli vydané, začali najneskôr do konca prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume).

Vyššie uvedené sa týka nielen súdnych rozhodnutí, ale aj verejných listín, súdnych zmierov a dohôd, resp. písomností úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných ako verejné listiny. Platí, že vyššie uvedené nariadenia sa budú uplatňovať na uznávanie verejných listín úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných a uznávanie súdnych zmierov schválených alebo uzavretých pred skončením prechodného obdobia do 31.12.2020, a to tak v SR ako aj v Spojenom kráľovstve.

Ak Dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. „tvrdý brexit“), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Blokovanie bankových účtov

Právo EÚ nedávno zaviedlo možnosť dosiahnuť vydanie ochranného opatrenia, ktorým sa má zabrániť prevodu alebo vybratiu finančných prostriedkov z účtu, ktoré by ohrozilo vymáhanie pohľadávok v občianskych alebo obchodných veciach. Nariadenie (EÚ) č. 655/2014 (nariadenie o európskom príkaze na zablokovanie účtov) zavádza nové „európske“ konanie umožňujúce v cezhraničných prípadoch účinne a urýchlene zablokovať finančné prostriedky vedené na viacerých bankových účtoch vo viacerých štátoch EÚ tej istej osoby.

Spojené kráľovstvo však nie je týmto nariadením viazané. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ teda nebude mať vplyv na uplatňovanie tohto nástroja. V prípade príkazov vydaných súdmi SR, nariadenie nebude možné použiť na účty dlžníkov, ktoré sú vedené v bankách na území Spojeného kráľovstva a súdy Spojeného kráľovstva nebudú môcť takýto príkaz vydať vôbec (tzn. ani vo vzťahu k účtom vedeným v bankách na území SR).

Výkon rozhodnutia, exekučný titul

Výkon súdneho rozhodnutia v obchodných a občianskoprávných veciach, vrátane súdneho rozhodnutia vo veciach maloletých jedného členského štátu EÚ na území iného členského štátu EÚ, je základnou nevyhnutnosťou fungovania vnútorného trhu.

Výkon súdnych rozhodnutí členských štátov EÚ na území iných členských štátov regulujú viaceré nariadenia EÚ, najmä:

- 1) Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)
- 2) Nariadenie (ES) č. 2201/2003 (nariadenie Brusel 2a)
- 3) Nariadenie (ES) č. 4/2009 (nariadenie o výživnom).

V zásade platí, že na území Spojeného kráľovstva bude možné podľa príslušných platných nariadení EÚ vykonať len také slovenské súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané v konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume). Súdne rozhodnutia vydané v SR v konaniach začatých po 31.12.2020, sa budú na území Spojeného kráľovstva vykonávať podľa medzinárodných zmlúv alebo vnútroštátneho práva platného v Spojenom kráľovstve.

Na území SR bude možné povoliť podľa príslušných platných nariadení EÚ výkon rozhodnutí súdov Spojeného kráľovstva len v tom prípade, ak konania, v ktorých boli vydané, začali najneskôr do konca prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume).

Vyššie uvedené sa týka nielen súdnych rozhodnutí, ale aj verejných listín, súdnych zmirov a dohôd, resp. písomností úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných ako verejné listiny. Platí, že citované nariadenia sa v SR uplatňujú na výkon britských verejných listín úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných v Spojenom kráľovstve a výkon súdnych zmirov schválených alebo uzavretých pred skončením prechodného obdobia do 31.12.2020. To isté platí pre výkon slovenských verejných listín v Spojenom kráľovstve.

Obdobne nariadenie (ES) č. 805/2004 (nariadenie o európskom exekučnom titule) sa uplatňuje na rozhodnutia o nesporných nárokoch, ktoré boli vydané v súdnych konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (31.12.2020) a na súdne zmiery schválené alebo uzavreté a verejné listiny vyhotovené pred skončením prechodného obdobia za predpokladu, že sa o osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu požiadalo pred skončením prechodného obdobia.

K uznávaniu a výkonu európskych platobných rozkazov a súdnych rozhodnutí vydaných v európskom konaní s nízkou hodnotou sporu, vydaných na základe osobitných nariadení, pozri časť : Platobný rozkaz a spory s nízkou hodnotou.

Ak Dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. „tvrdý brexit“), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Právna pomoc

Prístup k spravodlivosti v občianskych a obchodných veciach pre občanov EÚ zabezpečuje inštitút bezplatnej právnej pomoci. Môžu o ňu požiadať osoby, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov a to aj v cezhraničných sporoch. Vo vzťahu k UK sa bude do 30. 12. 2020 uplatňovať smernica 2003/8/ES (o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci).

Cieľom tejto smernice je uľahčiť poskytovanie právnej pomoci v cezhraničných sporoch osobám s nedostatkom finančných prostriedkov, čiže osobám v materiálnej núdzi. Vzťahuje sa na poradenstvo pred súdnym procesom s cieľom dosiahnuť zmier skôr, ako sa začne súdne konanie, na právnu pomoc pri predkladaní veci súdu a na zastupovanie právnym zástupcom na súde, ako aj na pomoc pri oslobodení a na oslobodenie od nákladov konania. Na území SR je bezplatná právna pomoc upravená zákonom č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi.

Podľa Dohody o vystúpení budú príslušné orgány Spojeného kráľovstva akceptovať len tie žiadosti o právnu pomoc, ktoré boli podané do 31.12.2020. Žiadosť je potrebné podať vo forme vyplneného formulára o právnu pomoc a súčasne je potrebné podať žiadosť o postúpenie žiadosti. Formuláre sa vyplňajú online na stránke Európskeho justičného atlasu. Po uplynutí prechodného obdobia (po 1.1.2021) môžu byť žiadosti príslušnými orgánmi zamietnuté.

Ak Dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. „tvrdý brexit“), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie. Prístup k spravodlivosti sa bude vo veľmi obmedzenej miere spravovať Dodatkovou zmluvou o civilnom konaní súdnom medzi

Československom a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (Praha, 15. 2. 1935 , č. 176/1935 Zb.), ktorá obsahuje ustanovenia o zákaze zloženia zábezpeky a právo chudobných.

Mediácia

Alternatívne riešenie sporov prostredníctvom mediácie bude prístupné pre všetkých občanov SR. Za predpokladu Dohody o vystúpení sa bude počas prechodného obdobia (do 31. 12. 2020) uplatňovať smernica č. 2008/52/ES (smernica o mediácii). Oprávnený využiť mediáciu bude občan, ktorý pred skončením prechodného obdobia sa dohodol o použití mediácie alebo mediáciu nariadil súd alebo súd vyzval strany na použitie mediácie.

Podľa Dohody o vystúpení budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať len také slovenské mediačné rozhodnutia, ktoré vznikli na základe dohody strán, resp. z podnetu súdneho orgánu pred 31.12.2020. To isté platí pre uznávanie a výkon britských súdnych rozhodnutí v SR. Žiadosť môžu strany sporu podať na britských súdoch do konca prechodného obdobia t.j. do 31. 12. 2020.

Mediačné rozhodnutia majúce pôvod v Spojenom kráľovstve, začaté po skončení prechodného obdobia, by slovenské súdy nemuseli uznať a vykonať.

Ak Dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. „tvrdý brexit“), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Je otázne či po skončení prechodného obdobia Spojené kráľovstvo zruší opatrenia, ktorými implementovalo smernicu o mediácii, resp. v akom rozsahu ich zruší. V prípade, ak by došlo k zrušeniu týchto ustanovení, problematika cezhraničných mediácií by sa spravovala podľa príslušných ustanovení práva Spojeného kráľovstva, čo by mohlo mať dopad najmä na vykonateľnosť cudzích mediačných rozhodnutí v Spojenom kráľovstve.

❖ Obete a odškodňovanie

Základné práva obetí upravuje v EÚ najmä smernica č. 2012/29/EÚ (o ochrane obetí trestných činov). Táto smernica je transponovaná aj v právnom poriadku Spojeného kráľovstva a jeho vystúpenie z EÚ by nemalo práva obetí bezprostredne ovplyvniť.

Práva obetí trestných činov

Práva obetí trestných činov sú upravené v zákone č. 274/2017 Z.z. (zákon o obetiach), ktorý komplexne upravuje práva obetí, od práva na informácie cez právo na poskytnutie pomoci až po odškodňovanie obetí násilných trestných činov. Práva garantované zákonom o obetiach patria každej osobe, ktorá sa domnieva, že je obeťou a to až do okamihu, kým sa nepreukáže, že obeťou nie je. Tieto práva sú na území Slovenskej republiky garantované každému, bez rozdielu a bez ohľadu na Brexit. To znamená, že rozsah práv obetí trestných činov sa nemení.

Každá obeť má na Slovensku právo na informácie, na poskytnutie odbornej pomoci, na ochranu pred druhotnou viktimizáciou alebo opakovanou viktimizáciou, na odškodnenie. Bližšiu informáciu je možné nájsť napr. na stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

Smernica o ochrane obetí trestných činov stanovila minimálne štandardy práv obetí. Základné práva obetí sú teda rovnaké aj v Spojenom kráľovstve. Bližšia informácia o právach obetí v Spojenom kráľovstve je dostupná napr. na stránke Európskeho portálu elektronickej justície.

Práva obetí trestných činov po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ

Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ (či už s dohodou alebo bez dohody) by nemalo mať zásadnejší bezprostredný vplyv na úpravu základných práv obetí trestných činov. Vystúpenie ale bude mať vplyv na právo obete podať trestné oznámenie slovenským orgánom, týkajúce sa trestného činu spáchaného na území Spojeného kráľovstva, nakoľko po vystúpení by v takýchto prípadoch obeť mali uplatňovať svoje práva priamo pred príslušnými orgánmi Spojeného kráľovstva a nie pred slovenskými justičnými orgánmi. V obdobnej situácii bude aj obeť zo Spojeného kráľovstva, v prípade trestného činu spáchaného na území SR.

Chcem sa chrániť pred (násilným) protiprávnym konaním (ochranné príkazy)

Ak sa chcete zdržiavať na území Spojeného kráľovstva a ak osobe pre Vás nebezpečnej bolo uložené v SR ochranné opatrenie - zákaz alebo obmedzenie (napr. zákaz vstupu do istých miest, zákaz kontaktu alebo zákaz priblíženia sa) môžete požiadať o vydanie európskeho ochranného príkazu príslušný orgán, ktorý vydal ochranný príkaz v SR. Tento príkaz Vám umožní uznať účinky ochranného opatrenia vydaného na Slovensku v Spojenom kráľovstve. Podobne je možné uznať na Slovensku účinky obdobných ochranných opatrení vydaných v Spojenom kráľovstve.

Obeť alebo potenciálna obeť môže postupovať podľa smernice 2011/99/EÚ o európskom ochrannom príkaze (v trestných veciach) alebo podľa nariadenia (EÚ) č.606/2013 o uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach, v závislosti od toho, ktorý orgán vydal ochranné opatrenie. Pre účely uznania je ale potrebné doručiť žiadosť príslušnému orgánu Spojeného kráľovstva (a naopak) pred koncom prechodného obdobia (t.j. do 31. 12. 2020).

V prípade vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie bez dohody (tzv“ tvrdý brexit“), alebo v prípade absencie dohody po ukončení prechodného obdobia, nebude možné postupovať na základe uvedených nástrojov.

Odškodňovanie

Ak ste obeťou trestného činu, ku ktorému došlo na území Spojeného kráľovstva, podľa § 18 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z. z. (o obetiach trestných činov) môžete podať žiadosť o odškodnenie adresovanú Ministerstvu spravodlivosti SR. Následne Vám ministerstvo spravodlivosti, ako asistenčný orgán v zmysle § 18 ods. 3 uvedeného zákona, poskytne informácie o podmienkach na získanie odškodnenia platných vo Veľkej Británii. Taktiež Vám zašle tlačivá žiadosti potrebné na požiadanie o takéto odškodnenie a na Vaše požiadanie Vám poskytne prípadnú pomoc i pri ich vyplnení. Ministerstvo spravodlivosti bezodkladne odošle žiadosť o odškodnenie spolu so súvisiacou dokumentáciou rozhodovaciemu orgánu, ktorým je v tomto prípade Criminal Injuries Compensation Authority (CICA).

Na odškodňovanie sa bude až do konca prechodného obdobia (t.j. do 31.12.2020) vzťahovať uvedená úprava vychádzajúca zo smernice 2004/80/ES o odškodňovaní obetí trestných činov, a to tak na Slovensku ako aj v Spojenom kráľovstve.

V prípade vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ by mal platiť v Spojenom kráľovstve vnútroštátny systém odškodňovania, ktorý vychádza z Criminal Injuries Compensation Scheme 2012. Ak táto právna úprava nebude zmenená, v prípade, ak došlo k spáchaniu trestného činu na území Spojeného kráľovstva bude môcť žiadať odškodnenie aj občan členského štátu EÚ alebo jeho rodinný príslušník žijúci v Spojenom kráľovstve. Bližšie informácie je možné nájsť na stránke Európskeho portálu elektronickej justície.

❖ Výkon trestu odňatia slobody

Chcem si prísť odpykať trest uložený v Spojenom kráľovstve na Slovensko

Ak ste občan Slovenskej republiky a máte na Slovensku trvalý pobyt alebo iné preukázateľné sociálne väzby (napr. rodinu, rodičov, prácu, manželku, dieťa), pre ktoré si chcete odpykať trest na Slovensku, môžete o to požiadať súd v Spojenom kráľovstve, ktorý vydal (odsudzujúci) rozsudok.

Vaše odovzdanie na výkon trestu odňatia slobody sa bude riadiť rámcovým rozhodnutím č. 2008/909/SVV (vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody), pokiaľ bude doručené príslušnému slovenskému súdu do ukončenia prechodného obdobia, t.j. do 31. decembra 2020.

V prípade vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie bez dohody, alebo v prípade absencie dohody po ukončení prechodného obdobia, potrebné sa obrátiť na Ministerstvo spravodlivosti Spojeného kráľovstva, pričom konanie bude spravované Dohovorom Rady Európy o odovzdávaní odsúdených osôb.

Chcem si ísť odpykať trest uložený na Slovensku do Spojeného kráľovstva

Ak máte v Spojenom kráľovstve obvyklý pobyt alebo iné preukázateľné sociálne väzby (napr. rodinu, rodičov, prácu, manželku, dieťa), ktoré odôvodňujú odpykanie trestu v Spojenom kráľovstve, môžete o to požiadať do ukončenia prechodného obdobia slovenský súd, ktorý vydal rozsudok.

Do ukončenia prechodného obdobia podľa Dohody o vystúpení (t.j. do 31. decembra 2020) sa Vaše odovzdanie na výkon trestu odňatia slobody bude riadiť rámcovým rozhodnutím č. 2008/909/SVV (vzájomné uznávanie rozsudkov v trestných veciach, ktorými sa ukladajú tresty odňatia slobody alebo opatrenia zahŕňajúce pozbavenie osobnej slobody).

V prípade vystúpenia Spojeného kráľovstva z Európskej únie bez dohody, alebo v prípade absencie dohody po ukončení prechodného obdobia, je potrebné sa obrátiť na Ministerstvo spravodlivosti SR. V oboch prípadoch sa bude problematika spravovať Dohovorom Rady Európy o odovzdávaní odsúdených osôb.

❖ Procesné práva v trestnom konaní

Procesné práva podozrivých a obvinených osôb sú zakotvené v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý sa bude v rozsahu platnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aplikovať aj na konania v Spojenom kráľovstve nezávisle od ich vystúpenia z EÚ.

Nad rámec uvedeného dohovoru sa Spojené kráľovstvo v prechodnom období zaručuje dodržiavať aj katalóg procesných práv vyplývajúcich zo smernice č. 2010/64/EÚ (právo na tlmočenie a preklad) a smernice č. 2012/13/EÚ (právo na informácie) vo vzťahu ku konaniu o európskom zatýkacom rozkaze. Občania budú mať naďalej

- právo na poskytnutie písomného prekladu európskeho zatýkacieho rozkazu. Výnimočne možno namiesto písomného prekladu poskytnúť jeho ústny preklad alebo ústne zhrnutie;
- právo na bezodkladné poskytnutie písomného poučenia o právach (najmä o práve na tlmočenie a preklad, práva na pomoc advokáta, informácie o obvinení, o prístupe k dokumentom, o lekárskej pomoci, o trvaní pozbavenia osobnej slobody).

Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie bez dohody by nemalo mať, aj s ohľadom na viazanosť Spojeného kráľovstva Európskym dohovorom na ľudské práva, zásadný vplyv na rozsah procesných práv v trestnom konaní oproti súčasnosti.

❖ Preukazovanie bezúhonnosti

Výpisy a odpisy z trestných registrov

Výpis z registra trestov je verejná listina vydaná Generálnou prokuratúrou SR, ktorá preukazuje, či fyzická osoba bola, alebo nebola právoplatne odsúdená. Výpis z registra trestov môžete potrebovať napríklad pri nástupe do novej práce alebo v súvislosti s vybavovaním niektorých dokladov, či povolení. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ (na základe dohody alebo bez nej) nebude mať bezprostredný vplyv na priame práva občanov pokiaľ ide o otázky preukazovania bezúhonnosti. Ak budete potrebovať výpis z registra trestov, postup občana za účelom preukázania bezúhonnosti v Slovenskej republike sa i naďalej realizuje v zmysle zákona č. 330/2007 Z. z. (o registri trestov). Obdobný postup za účelom preukázania bezúhonnosti v Spojenom kráľovstve sa realizuje v zmysle právnych predpisov platných v Spojenom kráľovstve.

B. Informácie pre podnikateľov

❖ Obchodné právo

Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ prinesie do oblasti obchodného práva a práva obchodných spoločností ďalekosiahle dôsledky, pretože jeho momentom sa prestane uplatňovať sloboda usadiť sa, ktorá je základom práva obchodných spoločností v EÚ. Úprava obchodných spoločností obsiahnutá v nariadeniach zanikne vystúpením Spojeného kráľovstva. Právo obchodných spoločností upravené smernicami EÚ bude v UK zrejme postupne menené.

Postavenie britských občanov resp. osôb s bydliskom alebo sídlom v UK pri podnikateľskej činnosti uskutočňovanej v SR sa Brexitom nezmení. Súčasná formulácia podmienok podnikania zahraničných osôb v SR je založená na formálnej reciprocite. Náš zákon však môže uložiť v niektorých prípadoch prísnejšie podmienky. Deje sa tak napríklad pri vyžadovaní povinného zápisu zahraničných osôb do Obchodného registra. Výnimkou sú však nielen osoby s bydliskom a sídlom v EÚ štátoch, ale i v štátoch OECD, medzi ktoré patrí i UK. Postavenie UK sa tak v tejto otázke nezmení, prejde iba zo skupiny EÚ štátov do skupiny OECD štátov.

- Založenie obchodnej spoločnosti alebo organizačnej zložky
  - Úprava je založená na smerniciach EÚ, zachovanie tejto úpravy po Brexite bude v počiatočnom období zachované, následne je však možné očakávať postupné zmeny.
- Zlúčenia a splynutia (fúzie) obchodných spoločností
  - Úprava je založená na smerniciach EÚ, zachovanie tejto úpravy po Brexite bude v počiatočnom období zachované, následne je však možné očakávať postupné zmeny.
- Zrušenie obchodnej spoločnosti
  - Úprava je založená na smerniciach EÚ, zachovanie tejto úpravy po Brexite bude v počiatočnom období zachované, následne je však možné očakávať postupné zmeny.
- Obchodné registre
  - Projekt prepojenia obchodných registrov bude fungovať naďalej avšak bez účasti Spojeného kráľovstva.
- Európske právne formy obchodných spoločností
  - Úprava obsiahnutá v nariadeniach zanikne a transformácia spoločností na britské spoločnosti bude upravovať vnútroštátna právna úprava Spojeného kráľovstva.
- Úroky z omeškania v obchodných transakciách
  - Úprava je založená na smerniciach EÚ, zachovanie tejto úpravy po Brexite bude v počiatočnom období zachované, následne je však možné očakávať postupné zmeny.
- Obchodné tajomstvo
  - Úprava je založená na smernici EÚ, zachovanie tejto úpravy po Brexite bude v počiatočnom období zachované, následne je však možné očakávať postupné zmeny.

❖ Konkurzné konanie a reštrukturalizácia

Konkurz a reštrukturalizácia sa bude aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ riadiť na Slovensku naďalej slovenským právom. V Spojenom kráľovstve zasa právom UK. Zmení sa však dosah slovenského konania na majetok a dlhy dlžníka v Spojenom kráľovstve a naopak. Uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí v tejto oblasti totiž momentálne reguluje nariadenie (EÚ) 2015/848 (nariadenie o insolvenčnom konaní).

Právomoc (ktorý súd má vo veci konať?)

Do 31.12.2020 sa právomoc súdu pre hlavné konanie bude určovať podľa nariadenia EÚ, teda podľa tzv. centra hlavných záujmov dlžníka (miesta, kde dlžník podniká). V prípade spoločnosti alebo právnickej osoby sa za centrum jej hlavných záujmov väčšinou považuje miesto, kde má registrované sídlo, ak sa nepreukáže opak. Nariadenie rozlišuje medzi hlavným a vedľajším konaním, pričom vedľajšie konanie je možné otvoriť v ktoromkoľvek členskom štáte, ak tam má dlžník podnik.

Dohoda so Spojeným kráľovstvom viaže aplikáciu nariadenia na otvorenie hlavného konania do 31.12.2020. Po 31.12.2020 sa budú tieto domnienky uplatňovať v Slovenskej republike i naďalej, v Spojenom kráľovstve sa však právomoc bude určovať podľa britského vnútroštátneho práva. V dohľadnej dobe sa však neočakáva zmena existujúcej právnej úpravy UK. Rovnako sa posúdi právomoc pre žaloby, ktoré priamo vyplývajú z insolvenčného konania a úzko s ním súvisia.

Uznanie súdnych rozhodnutí

Problematiku insolvenčného práva neupravuje žiadna zmluva medzi UK a SR. Slovenské rozhodnutie o konkurze alebo reštrukturalizácii sa v Spojenom kráľovstve uzná, ak sa hlavné konanie začalo na Slovensku do 31.12.2020. Dôležitý je dátum začatia slovenského konania a nie dátum žiadosti o uznanie. Uvedené platí aj pre uznanie rozhodnutí UK v SR.

Neskoršie slovenské rozhodnutia sa budú uznávať podľa vnútroštátneho práva v UK. Neskoršie rozhodnutia UK sa v SR budú spravovať podľa slovenského vnútroštátneho práva, ktoré na uznanie insolvenčných rozhodnutí vyžaduje vzájomnosť (§ 173 ZKR).

❖ Overovanie verejných listín

Verejné listiny, vydané slovenskými orgánmi vyžadujú na použitie v Spojenom kráľovstve osvedčenie formou apostilu.

Od 16. 2. 2019 do 29. 3. 2019 sa bude uplatňovať nariadenie (EÚ) č. 2016/1191 (nariadenie o overovaní verejných listín). V tomto období nebude potrebné zo strany občana žiadať o overenie formou apostilu na tieto druhy verejných listín: osobný stav, narodenie, meno, manželstvo, registrované partnerstvo, rodičovstvo, adopcia, úmrtie a neexistencia záznamu v registri trestov. Občan, ktorý požiada o vydanie verejnej listiny môže požiadať aj o viacjazyčný štandardný formulár, ktorý nahrádza preklad verejnej listiny.

Po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30. 3. 2019) sa režim overovania bude riadiť haagskym Dohovorom o zrušení požiadavky vyššieho overenia zahraničných verejných listín. Pre občana SK to bude znamenať, že na verejnú listinu, ktorú chce použiť v Spojenom kráľovstve bude potrebovať overenie apostilom. Detailnejšie informácie sú k dispozícii napríklad na stránke Ministerstva spravodlivosti SR.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie. Overovanie verejných listín sa bude riadiť vyššie uvedeným haagskym Dohovorom.

❖ Prístup k spravodlivosti v občianskych a obchodných veciach

Právomoc súdu, voľba súdu (ktorý súd má vo veci konať?)

Členské štáty EÚ postupne zjednotili svoje vnútroštátne právne normy upravujúce právomoc súdov v cezhraničných sporoch. Za týmto účelom EÚ regulovala aj otázky určenie právomoci súdov niektorého členského štátu rozhodnúť určitý obchodný spor, v ktorom sa jedna zo strán sporu, predmet sporu alebo iná významná skutočnosť nachádza v inom členskom štáte EÚ.

Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ upravuje otázky ďalšej platnosti aj nariadení, ktoré upravujú právomoc súdov v občianskych, obchodných veciach: nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)

Na súdne konaniami začaté pred skončením prechodného obdobia (konaniami začaté do 31.12.2020), sa bude naďalej uplatňovať doterajšia právna úprava. V prípade, ak budú podnikatelia zo SR chcieť vzniesť žalobu na britských súdoch, právomoc súdov Spojeného kráľovstva sa tak určí do 31.12.2020 podľa príslušných nariadení EÚ a od 1.1.2021 už podľa vnútroštátnych právnych predpisov Spojeného kráľovstva upravujúcich túto oblasť, resp. medzinárodných dohovorov, ktorými bude Spojené kráľovstvo viazané.

Možnosť žalovať osoby so sídlom v Spojenom kráľovstve na slovenských súdoch sa po skončení prechodného obdobia konania bude spravovať nariadeniami EÚ, v rozsahu v ktorom možno založiť právomoc voči osobám so sídlom v tretích štátoch podľa týchto nariadení. V ostatných prípadoch si slovenský súd voči osobe žijúcej v Spojenom kráľovstve môže založiť len na základe slovenského práva (zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom).

Uvedené je potrebné mať na zreteli aj pri existujúcich **dohodách o voľbe súdu** podľa nariadení EÚ. Účinky takýchto dohôd v prospech súdov SR nebudú Dohodou o vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ dotknuté. Naopak zaručiť platnosť dohody zmluvných strán o voľbe súdov Spojeného kráľovstva možno zaručiť len do konca prechodného obdobia, tzn. na ich základe začať konanie na britských súdoch len do 31.12.2020. Po tomto období sa akceptácia dohôd britským súdom bude posudzovať podľa vnútroštátnych noriem súdov Spojeného kráľovstva, čo môže mať za dôsledok, že dohoda nemusí byť posúdená ako platná či ako výlučná. Zo signálov súdov Spojeného kráľovstva možno však predpokladať, že súdov Spojené kráľovstvo bude v tom čase už zmluvnou stranou haagskeho Dohovoru o voľbe súdu. Na dohody o voľbe súdu, na ktoré sa dohovor vzťahuje, sa potom bude uplatňovať tento dohovor.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Právne služby (poskytovanie služieb advokátmi)

Poskytovanie právnych služieb vykonáva výhradne obmedzený počet právnických profesií (najmä advokátov, notárov a exekútorov). Platí, že občania EÚ majú právo na výkon povolania, či už ako zamestnanci alebo samostatne zárobkovo činné osoby v inom členskom štáte, ako je štát, v ktorom získali kvalifikáciu. S výnimkou advokátov právo EÚ neupravuje podmienky výkonu právnických povolaní. Poskytovanie právnych služieb je regulované na vnútroštátnej úrovni. Aj keď medzi nimi prirodzene môžu existovať podobnosti, tieto vnútroštátne predpisy sa v jednotlivých štátoch EÚ líšia, keďže často vychádzajú z historických tradícií.

Výkon advokácie a cezhraničné poskytovanie právnych služieb advokátmi upravujú najmä:

- i) smernica 77/249/EHS na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby,
- ii) smernica 98/5/ES o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia a
- iii) smernica 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií.

Tieto predpisy sa uplatňujú nielen v prípade, ak advokát vykonáva advokáciu samostatne, ale aj v združení spolu s inými advokátmi, ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, ako komplementár komanditnej spoločnosti alebo ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.

Podľa Dohody o vystúpení uznanie odborných kvalifikácií občanov EÚ a štátnych príslušníkov Spojeného kráľovstva a ich rodinných príslušníkov hostiteľským štátom alebo štátom zamestnania pred skončením prechodného obdobia (31.12.2020) bude mať aj naďalej rovnaký účinok v príslušnom štáte vrátane práva vykonávať ich povolanie za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu. Uvedená garancia platí len do 31.12.2020.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Platobný rozkaz a spory s nízkou hodnotou

Právo EÚ vytvorilo dva osobitné procesné mechanizmy pre jednoduchšie vymáhanie pohľadávok v cezhraničných sporoch:

- i) Európske konanie o platobnom rozkaze a
- ii) Európske konanie s nízkou hodnotou sporu.

Oba procesné mechanizmy neupravujú len jednoduchší a rýchlejší spôsob získania exekučného titulu (právoplatného rozsudku), ale aj jeho uznanie a výkon v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ.

Súdy SR budú aj po vystúpení Spojeného kráľovstva z EÚ (od 30.3.2019) naďalej viazané týmito nariadeniami. Podnikatelia zo Spojeného kráľovstva budú mať naďalej a bez časového obmedzenia prístup k súdom SR a budú môcť využívať uvedené dva rýchle spôsoby súdneho vymáhania cezhraničných pohľadávok v rámci EÚ, avšak vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu bude možné využívať tieto nástroje iba v limitovanom rozsahu.

Podľa Dohody o vystúpení budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať len také slovenské súdne rozhodnutia, ktoré začali do 31.12.2020. To isté platí pre uznávanie a výkon súdnych rozhodnutí Spojeného kráľovstva v SR. Rozhodujúcim okamihom pre uznanie a výkon nebude dátum, kedy podnikateľ o uznanie a výkon požiada, ale kedy bolo začaté súdne konanie, v ktorom bolo vydané rozhodnutie, o uznanie a výkon ktorého žiada.

Slovenskí podnikatelia budú podľa Dohody o vystúpení oprávnení iniciovať oba procesné mechanizmy na súdoch Spojeného kráľovstva len do konca prechodného obdobia (31.12.2020). Rozhodujúcim okamihom bude dátum začatia konania na súde v Spojenom kráľovstve, tzn. tento súd bude povinný pokračovať v konaní, ak bol návrh podaný do 31.12.2020 a konanie ešte neskončilo.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Uznanie súdneho rozhodnutia

Zásada voľného pohybu súdnych rozhodnutí v EÚ je jednou z dôležitých garancií efektívneho fungovania vnútorného trhu, vymáhateľnosti práva a prístupu k spravodlivosti. V EÚ sa postupne vytvoril unikátny systém voľného pohybu súdnych rozhodnutí, ktorého podmienkou je ich vzájomné uznávanie členskými štátmi naprieč EÚ. Podrobnosti o vzájomnom uznávaní súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach upravuje najmä nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)

V zásade platí, že súdy Spojeného kráľovstva budú podľa európskej úpravy uznávať len také slovenské súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané v konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume). Súdne rozhodnutia vydané v SR, ktoré boli vydané v konaniach začatých od 1.1.2020, budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať podľa medzinárodných zmlúv, alebo dohovorov v špecifických oblastiach, ktorých zmluvnou stranou je alebo sa dovedy stane Spojené kráľovstvo, resp. podľa vnútroštátnych zákonov platných v Spojenom kráľovstve.

Súdy SR budú naďalej uznávať podľa nariadení EÚ súdne rozhodnutia zo Spojeného kráľovstva v tom prípade, ak konania, v ktorých boli vydané, začali najneskôr do konca prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume).

Vyššie uvedené sa týka nielen súdnych rozhodnutí, ale aj verejných listín, súdnych zmierov a dohôd, resp. písomností úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných ako verejné listiny. Platí, že vyššie uvedené nariadenia sa budú uplatňovať na uznávanie verejných listín úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných a uznávanie súdnych zmierov schválených alebo uzavretých pred skončením prechodného obdobia do 31.12.2020, a to tak v SR ako aj v Spojenom kráľovstve.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Blokovanie bankových účtov

Právo EÚ nedávno zaviedlo možnosť dosiahnuť vydanie ochranného opatrenia, ktorým sa má zabrániť prevodu alebo vybratiu finančných prostriedkov z účtu, ktoré by ohrozilo vymáhanie pohľadávok v občianskych alebo obchodných veciach. Nariadenie (EÚ) č. 655/2014 (nariadenie o európskom príkaze na zablokovanie účtov) zavádza nové „európske“ konanie umožňujúce v cezhraničných prípadoch účinne a urýchlene zablokovať finančné prostriedky vedené na viacerých bankových účtoch vo viacerých štátoch EÚ tej istej osoby.

Spojené kráľovstvo však nie je týmto nariadením viazané. Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ teda nebude mať vplyv na uplatňovanie tohto nástroja. V prípade príkazov vydaných súdmi SR, nariadenie nebude možné použiť na účty dlžníkov, ktoré sú vedené v bankách na území Spojeného kráľovstva a súdy Spojeného kráľovstva nebudú môcť takýto príkaz vydať vôbec (tzn. ani vo vzťahu k účtom vedeným v bankách na území SR).

Výkon rozhodnutia, exekučný titul

Výkon súdnych rozhodnutí v obchodných a občianskych veciach členských štátov EÚ na území iných členských štátov reguluje najmä nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 (nariadenie Brusel 1a)

V zásade platí, že na území Spojeného kráľovstva bude možné vykonať len také slovenské súdne rozhodnutia, ktoré boli vydané v konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume). Súdne rozhodnutia vydané v SR v konaniach začatých po 1.1.2020, sa budú na území Spojeného kráľovstva vykonávať podľa medzinárodných zmlúv alebo vnútroštátneho práva platného v Spojenom kráľovstve.

Na území SR bude možné povoliť podľa príslušných platných nariadení EÚ výkon rozhodnutí súdov Spojeného kráľovstva len v tom prípade, ak konania, v ktorých boli vydané, začali najneskôr do konca

prechodného obdobia (tzn. konanie začalo do 31.12.2020, rozhodnutie v tomto konaní môže byť vydané aj po tomto dátume).

Vyššie uvedené sa týka nielen súdnych rozhodnutí, ale aj verejných listín, súdnych zmirov a dohôd, resp. písomností úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných ako verejné listiny. Platí, že citované nariadenie sa v SR uplatňuje na výkon britských verejných listín úradne vyhotovených alebo zaregistrovaných v Spojenom kráľovstve a výkon súdnych zmirov schválených alebo uzavretých pred skončením prechodného obdobia do 31.12.2020. To isté platí pre výkon slovenských verejných listín v Spojenom kráľovstve.

Obdobne nariadenie (ES) č. 805/2004 (nariadenie o európskom exekučnom titule) sa uplatňuje na rozhodnutia o nesporných nárokoch, ktoré boli vydané v súdnych konaniach začatých pred skončením prechodného obdobia (31.12.2020) a na súdne zmiery schválené alebo uzavreté a verejné listiny vyhotovené pred skončením prechodného obdobia za predpokladu, že sa o osvedčenie rozhodnutia ako európskeho exekučného titulu požiadalo pred skončením prechodného obdobia.

K uznávaniu a výkonu európskych platobných rozkazov a súdnych rozhodnutí vydaných v európskom konaní s nízkou hodnotou sporu, vydaných na základe osobitných nariadení, pozri časť : Platobný rozkaz a spory s nízkou hodnotou.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.

Mediácia

Oblasť mediácie pre podniky sa do konca prechodného obdobia (do 31. 12. 2020) bude spravovať relevantnými ustanoveniami práva EÚ tak ako doposiaľ a to smernicou č. 2008/52/ES (smernica o mediácii). Oprávnené využiť mediáciu budú podniky, ktoré vedú cezhraničný spor, ktorý sa rozhodli riešiť dobrovoľne mediáciou, boli na ňu vyzvané súdom, alebo im bola nariadená zo strany príslušného súdu.

Podľa Dohody o vystúpení budú súdy Spojeného kráľovstva uznávať len také slovenské mediačné rozhodnutia, ktoré vznikli na základe dohody strán, resp. z podnetu súdneho orgánu pred 31.12.2020. To isté platí pre uznávanie a výkon britských súdnych rozhodnutí v SR. Žiadosť môžu strany sporu podať na britských súdoch do konca prechodného obdobia t.j. do 31. 12. 2020.

Mediačné rozhodnutia majúce pôvod v Spojenom kráľovstve, začaté po skončení prechodného obdobia by európske súdy nemuseli uznať a vykonať.

Je otázne či po skončení prechodného obdobia Spojené kráľovstvo zruší opatrenia, ktorými implementovalo smernicu o mediácii, resp. v akom rozsahu ich zruší. V prípade, ak by došlo k zrušeniu týchto ustanovení, problematika cezhraničných mediácií by sa spravovala podľa príslušných ustanovení práva Spojeného kráľovstva, čo by mohlo mať dopad najmä na vykonateľnosť cudzích mediačných rozhodnutí v Spojenom kráľovstve.

Ak dohoda o vystúpení nenadobudne platnosť (tzv. tvrdý brexit), zmena režimu nastane už 30.3.2019, nakoľko nebude existovať žiadne prechodné obdobie.